

Bruksela, dnia 11.4.2018r.
COM(2018) 178 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie strategii dotyczącej celnych systemów informatycznych

1. WPROWADZENIE

W komunikacie z dnia 21 grudnia 2016 r. (komunikat w sprawie zarządzania)¹ Komisja przypomniała podstawowy cel unijnego kodeksu celnego (UKC)² **polegający na stworzeniu sprawnych i skutecznych procedur celnych w całej Unii w oparciu o wykorzystanie potencjału narzędzi cyfrowych.** Papierowa forma dokumentów ma zostać z procedur celnych całkowicie wyeliminowana. Celem tego działania jest ułatwienie legalnej wymiany handlowej przy jednoczesnym umożliwieniu administracjom celnym zapewnienia zgodności z przepisami.

W komunikacie w sprawie zarządzania Komisja podkreśliła również **stojące przed Komisją i państwami członkowskimi wyzwania dotyczące zapewnienia oszczędnych rozwiązań informatycznych w całej UE w celu wsparcia stosowania unijnych przepisów prawa celnego.** W odpowiedzi na te wyzwania Komisja zasugerowała przeprowadzenie przeglądu architektury i finansowania sieci informatycznych oraz baz danych organów celnych, a także zarządzania tymi sieciami i bazami, jak również ich związku z innymi sieciami UE. Zaproponowała również **przeprowadzenie oceny wartości dodanej i potencjalnych długoterminowych korzyści utworzenia stałej struktury zarządzania infrastrukturą informatyczną,** w tym możliwych synergii z istniejącymi agencjami, w kontekście przygotowania kolejnych wieloletnich ram finansowych.

Kwestie te były w 2017 r. przedmiotem dyskusji w Radzie, które to dyskusje doprowadziły do przyjęcia przez Radę w dniu 7 listopada 2017 r. konkluzji, w których wezwano Komisję i państwa członkowskie do nadania najwyższego priorytetu wdrożeniu przewidzianego w UKC programu prac dotyczącego systemów informatycznych oraz do głębszego zbadania nowych podejść do rozwoju i eksploatacji celnych systemów informatycznych.

W maju 2017 r. Rada wezwała już jednak Komisję do przedstawienia przed końcem 2017 r. sprawozdania³ z poczynionych postępów w przeprowadzaniu oceny zagadnienia stałej struktury. Powyższe konkretne wezwanie należy rozpatrywać w kontekście innych wezwań Rady⁴ skierowanych do Komisji i państw członkowskich do wspólnego opracowania kompleksowej strategii dotyczącej celnych systemów informatycznych. Rada wezwała odpowiednio do:

- „[opracowania strategii dotyczącej] struktury, rozwoju, finansowania celnej infrastruktury informatycznej oraz zarządzania nią, uwzględniając spoczywające na Komisji i państwach członkowskich obowiązki w zakresie rozwoju systemów informatycznych koniecznych do wdrażania przepisów UE” (przed końcem 2017 r.);
- „[opracowania kompleksowej średnio- i długoterminowej strategii dotyczącej] celnych systemów informatycznych, aby umożliwić skuteczne wdrożenie unijnego kodeksu celnego, oraz [pełnego zdigitalizowania organów celnych], opierając się na wartości

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego – Rozwój unii celnej UE i zarządzanie nią, COM(2016) 813 final.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. (Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1).

³ Konkluzje Rady w sprawie rozwoju unii celnej UE i zarządzania nią, 7585/1/17 UD 82 ENFOCUSTOM 83.

⁴ Konkluzje Rady w sprawie finansowania organów celnych, 7586/17 UD 83 ENFOCUSTOM 84.

„dodanej poszczególnych systemów, w tym [rozważenia wykorzystania] stałej struktury zarządzania infrastrukturą informatyczną, z uwzględnieniem już opracowanych lub zastosowanych systemów informatycznych”.

Niniejsze sprawozdanie stanowi odpowiedź Komisji na wezwanie Rady do przedstawienia sprawozdania z postępów poczynionych w związku z wezwaniem Rady dotyczącym „stałej struktury” i zawiera wyjaśnienie obecnego podejścia do podejmowania działań następczych w związku z wdrażaniem UKC. Jego celem jest również przekazanie informacji na potrzeby przyszłej debaty na temat wieloletnich ram finansowych przez określenie, jakie znaczenie ma finansowanie na szczeblu unijnym dla rozwoju i funkcjonowania celnych systemów informatycznych.

Jeżeli chodzi o wezwanie Rady do opracowania średnio- i długoterminowej strategii dotyczącej wdrożenia celnych systemów informatycznych, Komisja finalizuje prace analityczne, które będą stanowiły podstawę jej wniosków dotyczących kolejnej generacji programów finansowania, w szczególności w celu pokrycia unijnego finansowania działań na rzecz celnych i podatkowych systemów informatycznych. Prace te będą miały wpływ na warianty strategiczne. Stosowne propozycje powinny zostać sformułowane w 2018 r. i zostaną przedstawione w kontekście przygotowywania kolejnych wieloletnich ram finansowych.

2. UNIJNE RAMY CELNE

UE jest dużym blokiem handlowym zależnym od swobodnego przepływu towarów zarówno wwożonych do unii celnej, jak i wywożonych z tej unii uzupełniającego swobodny przepływ tych towarów na obszarze jednolitego rynku. W 2016 r. łączna wartość przywozu i wywozu wyniosła około 3,5 bln EUR, co podkreśla znaczenie handlu i sprawnego funkcjonowania unii celnej dla zapewniania dobrobytu UE. Przełożyło się to na blisko 300 mln zgłoszeń przywozowych i wywozowych (SAD – jednolity dokument administracyjny).

Czas przeznaczony na odprawę celną towarów oraz szybkość i rzetelność odprawy stanowią zasadnicze czynniki wydajności i konkurencyjności. Badania wykazały bowiem, że skrócenie o 10 % czasu przeznaczanego na tranzyt i odprawę celną może spowodować wzrost wymiany handlowej o 2,5–5 %, co podkreśla znaczenie dobrze zaprojektowanych i szybkich procedur kontroli celnej.^{5 6}

UE już zajmuje silną pozycję dzięki podejmowanym od lat wspólnym wysiłkom na rzecz wzmocnienia i modernizacji procedur celnych. Trwające obecnie prace nad UKC i jego wdrożeniem mają na celu dalsze wzmocnienie pozycji UE w tym obszarze.

⁵ Dokumenty dotyczące polityki handlowej OECD 21, 42, 118, 144, 150 i 157 oraz Djankov, Simeon; Freund, Caroline & Pham, Cong S.: „Trading on Time”, Bank Światowy / Doing Business, (2006 r. i 2008 r.): Report (2008 r., dokument zmieniony w 2010 r.).

⁶ Hummels, David (2001 r.). Time as a Trade Barrier, dokument roboczy. Purdue University, Stany Zjednoczone.

Zgłoszenia celne w 2016 r.		
TRANZYT 16 mln zgłoszeń tranzytowych		
PRZYWÓZ 356 mln towarów 168 mln zgłoszeń celnych	2 140 urzędów celnych – 114 365 pracowników 	WYWÓZ 292 mln towarów 129 mln zgłoszeń celnych
Przywóz i wywóz na sekundę: 9 zgłoszeń celnych – 21 towarów – wartość 109 000 EUR		

Unijne prawo celne zostało skodyfikowane w UKC (i w powiązanych aktach prawnych oraz przy wsparciu ze strony programu prac dotyczącego systemów informatycznych⁷) i podlega bezpośredniemu stosowaniu w państwach członkowskich, co odzwierciedla wyłączną kompetencję UE w tym obszarze. Organy celne stosują te same przepisy podstawowe i wszystkie państwa członkowskie są zależne od wypełnienia przez pozostałe państwa powierzonych im zadań w zakresie poboru dochodów i ochrony regulacyjnej. Tego rodzaju współzależność wymaga ścisłej współpracy.

⁷ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/578 z dnia 11 kwietnia 2016 r. ustanawiająca program prac dotyczący rozwoju i wykorzystywania systemów teleinformatycznych przewidziany w unijnym kodeksie celnym (Dz.U. L 99 z 15.4.2016, s. 6), która zastąpiła wcześniejszą wersję programu prac ustanowioną w decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2014/255 z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Dz.U. L 134 z 7.5.2014, s. 46).

Obecnie rozwiązania teleinformatyczne w obszarze celnym oraz polityka celna w UE opierają się na „decyzji w sprawie elektronicznych systemów celnych”⁸ przyjętej przez Radę i Parlament Europejski w 2008 r., a także na przepisach UKC. W decyzji w sprawie elektronicznych systemów celnych ustanowiono podstawowe zasady, na podstawie których państwa członkowskie i Komisja współpracują nad rozwojem, tworzeniem i eksploatacją systemów stanowiących podstawę operacji celnych. Systemy te obejmują poszczególne procedury celne, w tym przetwarzanie zgłoszeń, przemieszczanie towarów oraz przepływ informacji między administracjami. Obejmują one również niektóre wspólne bazy danych.

To właśnie wspomniana polityka dążenia do „elektronicznych systemów celnych” przyczyniła się do osiągnięcia obecnego stanu rozwoju rozwiązań teleinformatycznych w obszarze celnym oraz wytycza kierunek obecnych prac finalizacyjnych nad 17 różnymi inicjatywami, które określono w programie prac związanych z UKC⁹. Opiera się ona na założeniu, że poszczególne elementy informatyczne są podzielone na komponenty unijne i nieunijne, które razem tworzą ekosystem informatyczny.

- Komisja opracowuje uzgodnione **komponenty unijne** finansowane w ramach programu „Cła 2020”^{10 11}. Wspomniane komponenty unijne mogą zostać wbudowane w scentralizowany model obsługiwany przez Komisję lub mogą być wykorzystywane w systemach rozproszonych obsługiwanych przez państwa członkowskie. Komunikacja między systemami w całej Unii jest zapewniona za pośrednictwem unijnego komponentu sieciowego zwanego CCN/CSI. Transeuropejskie i centralne systemy obsługiwane przez Komisję na rzecz unii celnej obejmują około 30 powiązanych wzajemnie systemów, w których przypadku bezpieczeństwo i wydajność stanowią zasadnicze kwestie. W 2017 r. wymieniono około 500 mln wiadomości w systemach działających z dostępnością ponad 99 % przy rocznym koszcie wynoszącym 70 mln EUR, co zapewniło wsparcie szybkich procedur celnych niezbędnych w celu wsparcia wymiany handlowej.
- **Komponenty nieunijne** są opracowywane i obsługiwane przez państwa członkowskie, a także przez nie finansowane. Obejmują one naturalne elementy systemów rozproszonych zaprojektowane na szczeblu unijnym. Nie ulega wątpliwości, że komponenty te muszą być zgodne z przepisami prawnymi UKC.

W tych ramach **na przestrzeni lat stworzono skomplikowany informatyczny ekosystem**. Jest on dojrzały, dostosowany do potrzeb oraz opiera się na zapewnieniu niezbędnych środków na szczeblu UE dla komponentów unijnych, od których zależą państwa członkowskie. Również państwa członkowskie są odpowiedzialne za finansowanie swoich części ekosystemu, a w szczególności komponentów nieunijnych.

⁸ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 70/2008/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie eliminowania papierowej formy dokumentów w sektorach cel i handlu (Dz.U. L 23 z 26.1.2008, s. 21).

⁹ Załącznik 1 zawiera wykaz systemów teleinformatycznych przewidzianych w programie prac związanych z UKC.

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1294/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające program działania dla cel w Unii Europejskiej na okres 2014–2020 (Cła 2020) i uchylające decyzję nr 624/2007/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 209).

¹¹ Finansowanie jest zapewnione częściowo również za pośrednictwem systemu informacji w celu zwalczania nadużyć finansowych.

3. WYZWANIA

Pomimo znacznego już wykorzystywania rozwiązań informatycznych w celu wsparcia istniejących procedur celnych UKC stanowi istotny krok w kierunku integracji i potencjalnego wzrostu wydajności. Jest to spowodowane jednoczesnym uproszczeniem i cyfryzacją procesów niezbędnych do wsparcia pełnej integracji organów celnych w całej UE. Ponadto wdrożenie pociąga za sobą koszty, które należy porównać z korzyściami przy podejmowaniu decyzji dotyczących optymalnych mechanizmów realizacji.

3.1. Zarządzanie i architektura

Zarządzanie pracami w dziedzinie technologii informacyjnej opiera się na współpracy szeregu współdziałających ze sobą podmiotów, w tym Komisji, państw członkowskich i podmiotów reprezentujących interesy handlowe, w szczególności Grupy ds. Polityki Celnej, Grupy Koordynacyjnej ds. Elektronicznych Systemów Celnych, Grupy Kontaktowej ds. Handlu, Grupy ds. Polityki Biznesowej, Grupy ds. Koordynacji Wdrażania Strategii Zarządzania Ryzykiem oraz komitetu programu „Cła 2020”.

Wdrażanie UKC wykazało, że proces projektowania i wdrażania celnych systemów informatycznych w całej UE wymaga czasu i wysiłku. Charakter zadania ilustrują różne uzgodnienia hybrydowe, w ramach których niektóre państwa członkowskie decydują się na wdrożenie lokalnych wersji systemów centralnych (kierując się często obawami dotyczącymi interakcji z krajowymi systemami i priorytetami) albo też nalegają na opracowanie na szczeblu unijnym wspólnych rozwiązań dotyczących komponentów nieunijnych, które mają być stosowane wyłącznie przez te państwa członkowskie (kierując się często względami dotyczącymi kosztów).

Dążenie w ramach UKC do jeszcze wyższego poziomu integracji i interoperacyjności celnych systemów informatycznych, w tym **zwiększenia standaryzacji danych i procesów związanych z danymi** na potrzeby systemów informatycznych, stanowi dodatkowe wyzwanie związane z wdrażaniem. W tym kontekście nie istnieje żaden mechanizm strukturalny, który mógłby wspierać państwa członkowskie borykające się z trudnościami w swoich wysiłkach na rzecz wdrażania.

W długoterminowych rozwiązaniach mających na celu zaspokojenie potrzeb w obszarze celnym trzeba będzie uwzględnić dążenie do jeszcze większej interoperacyjności usług państwowych, aby osiągnąć pełne oczekiwane korzyści z zaawansowanej analizy danych.

Tę coraz bardziej międzysektorową perspektywę przyszłej polityki informatycznej przewidziano w agendzie cyfrowej¹², która przedstawia wizję dzielenia się wspólnymi usługami i rozwiązaniami informatycznymi. W przypadku zarządzania i architektury konieczne będzie również stawienie czoła ciągłym i szybkim zmianom technologicznym, takim jak „łańcuch bloków”, i innym innowacjom, które mogą w znaczący sposób wpłynąć na kształt struktur informatycznych, które mają zostać wprowadzone w perspektywie długoterminowej, oraz na optymalne mechanizmy realizacji.

Procesy zarządzania muszą zatem funkcjonować w ramach **jasnej i zaakceptowanej całościowej architektury informatycznego ekosystemu celnego**, ponieważ tylko to może

¹² Europejska agenda cyfrowa COM(2010) 245 final z 19.5.2010 oraz sprostowanie z 26.8.2010.

zapewnić spójność całej struktury. To w tym kontekście w 2017 r. państwa członkowskie wyraziły swoje poglądy na temat przyszłych wyzwań zarówno w grupach roboczych Komisji, jak i Rady. Niniejsze sprawozdanie odzwierciedla wkład wniesiony w tym okresie i określa aktualną sytuację.

3.2. Kwestie związane z finansowaniem i zasobami

3.2.1 *Szczegół unijny (komponenty unijne)*

Stworzenie i eksploatacja systemów informatycznych mogą być kosztowne. Komisja dysponuje budżetem w wysokości około 380 mln EUR na lata 2015–2020 w ramach programu „Cła 2020”, co podkreśla zakres i ambicje projektów informatycznych w ramach UKC, jak również poczynione już przez UE inwestycje w tworzenie i eksploatację systemów informatycznych wspierających organy celne. Komisja wykorzystuje te środki finansowe w ramach ściśle kontrolowanej struktury obejmującej sieć zewnętrznych wykonawców i umowy o współpracy zawierane z państwami członkowskimi. W związku z tym obecny model Komisji jest zoptymalizowany i opiera się w znacznym stopniu na zarządzaniu zespołami zewnętrznych wykonawców.

Środki te przeznaczone są na opracowywanie nowych systemów oraz na eksploatację istniejących scentralizowanych systemów i sieci wspieranych za pośrednictwem dedykowanych centrów danych obejmujących centralną służbę Komisji ds. informatyki (DG DIGIT) oraz służby Komisji ds. polityki celnej (DG TAXUD). **Wraz ze zwiększającą się rolą technologii informacyjnej we wdrażaniu polityki celnej rośnie znaczenie centralnej roli służb Komisji zarówno w prowadzeniu systemów centralnych, co przekłada się na bieżące obowiązki operacyjne w czasie rzeczywistym w związku z wykonywaniem prawa Unii, jak i w koordynacji prac państw członkowskich.** Aby proces ten sprawnie funkcjonował, wymagane są odpowiednie zasoby oraz ściśle partnerstwo z państwami członkowskimi.

3.2.2 *Szczegół państw członkowskich (komponenty nieunijne)*

Z punktu widzenia państw członkowskich głównym problemem są koszty ich operacji informatycznych. **Wiele państw wyraża obawy, jeśli chodzi o komponenty krajowe, gdyż są one tworzone 28 razy, a tym samym generują niską wartość dla podatnika ze względu na zwielokrotnienie związanych z tym kosztów.** W przypadku niektórych państw członkowskich skalę wyzwania zwiększa ich uzależnienie od dostawców komercyjnych, w kontaktach z którymi nie dysponują one wystarczającą siłą nabywczą, aby uzyskać najlepsze ceny.

Różne jest również postrzeganie aspektów finansowych, ponieważ nie wszystkie państwa członkowskie doświadczają takiego samego natężenia ruchu przywozowego i wywozowego, co podważa zatem ich **analizę kosztów i korzyści**, jeżeli opierają się one na rozważaniach o charakterze wyłącznie krajowym. Ponadto chociaż wszystkie państwa członkowskie otrzymują część zasobów własnych opartych na należnościach celnych, które pobierają (20%), przepływy handlowe do Unii i poza jej granice koncentrują się zasadniczo w niektórych miejscach. **Blisko 80 % zgłoszeń przywozowych jest zatem dokonywanych jedynie w trzech państwach członkowskich.** Fakt ten również wpływa na myślenie państw

członkowskich. Co więcej, **wiele administracji celnych zwraca uwagę na to, że te 20 % przeznaczone na pokrycie kosztów poboru nie są dla nich pełną korzyścią.**

Nie ulega wątpliwości, że w porównaniu z tworzeniem systemów centralnych, a nawet rozproszonych, opracowywanych przez Komisję w ramach partnerstwa z państwami członkowskimi **koszty odrębnych i nieskoordynowanych działań państw członkowskich będą prawdopodobnie znacznie wyższe.** Badania przeprowadzone dla Komisji doprowadziły bowiem do wniosku, że można poczynić znaczne oszczędności, jeśli państwa członkowskie będą współpracowały w zakresie rozwoju, eksploatacji i utrzymania zamówień na poziomie 35–53 % przy uczestnictwie minimum dziesięciu państw członkowskich¹³. Czynnikiem komplikującym jest fakt, że państwa członkowskie posiadają różne modele biznesowe opracowywania komponentów krajowych, a także znajdują się w różnych punktach wyjściowych, jeśli chodzi o wagę dotychczasowych systemów. Niektóre państwa członkowskie dysponują znaczną wewnętrzną wiedzą fachową w dziedzinie technologii informacyjnej, natomiast inne w większym stopniu opierają się na dostawcach będących osobami trzecimi.

3.3. Ograniczenia polityczne

Wspomniane wyzwania należy rozpatrywać w kontekście **konieczności bezzwłocznego utworzenia systemów i ich architektury zgodnie z UKC i związanym z nim programem prac.**

Zdecydowana większość prac zostanie ukończona do 2020 r., ale nieznaczna liczba nowych systemów pojawi się online po tej dacie – będzie tak w przypadku niektórych rozszerzeń i modernizacji istniejących systemów. Aby zapewnić kompleksową i w pełni zintegrowaną strukturę we wszystkich państwach członkowskich, która będzie obejmowała wszystkie systemy, prace te najprawdopodobniej będą kontynuowane do 2025 r. Podkreśla to również potrzebę przyjęcia ewolucyjnego podejścia w celu zminimalizowania ryzyka dla procedur celnych, biorąc pod uwagę znaczenie istniejącego ekosystemu informatycznego dla bieżącego funkcjonowania unii celnej. Obecna sytuacja ogólna w odniesieniu do wdrażania UKC, w tym odpowiednich systemów informatycznych oraz terminów ich wprowadzenia, została przedstawiona w opublikowanym niedawno sprawozdaniu Komisji dotyczącym wdrażania unijnego kodeksu celnego oraz wykonywania uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 284 kodeksu¹⁴.

4. SCENARIUSZ INFORMATYCZNY NA RZECZ ZINTEGROWANEJ UNII CELNEJ

Dyskusje z państwami członkowskimi uwypukliły znaczenie strategii informatycznej dla administracji celnej w UE, która powinna się opierać na wizji przyszłości, a także długoterminowych celów polegających na cyfryzacji organów celnych, które powinny stanowić podstawę trwających prac.

Reakcje podkreśliły potrzebę zapewnienia przez organy celne **sprawnej i skutecznej administracji celnej** stosującej uzgodnione zasady **w sposób spójny i zgodny** w całej Unii.

¹³ Strategiczne ramy współpracy w zakresie wdrażania unijnych celnych systemów informatycznych: marzec 2014 r.

¹⁴ COM(2018) 39 final z 22.1.2018.

Aby osiągnąć ten cel, kontrole celne będą się musiały opierać na **lepszym wykorzystaniu potencjału cyfryzacji i przepływów danych, co doprowadzi do jeszcze skuteczniejszych kontroli opartych na analizie ryzyka.** Może to umożliwić **organom celnym skoncentrowanie posiadanych zasobów,** a w przypadku inteligentnego wykorzystania – **zmniejszenie obciążenia administracyjnego dla legalnej wymiany handlowej oraz racjonalizację wkładów pochodzących legalnej wymiany handlowej.**

Zasadnicza rola cła dla innych obszarów polityki, w których również występuje element transgraniczny, może stanowić element pobudzający pozytywne synergie w zakresie ogólnej kontroli regulacyjnej, która w przyszłości będzie się opierać na **wyższym stopniu interoperacyjności i wzajemnych powiązań między systemami informatycznymi,** a także na skoordynowanych podejściach kontrolnych.

Ostatecznym logicznym celem byłoby stworzenie środowiska z **pojedynczym punktem kontaktowym gwarantującego w miarę możliwości jednolite, spójne kontakty z poszczególnymi podmiotami państwowymi, wspierane przez spójną strukturę kontrolną leżącą u jej podstaw.**

Takie środowisko zakłada **wysoki stopień wymiany danych, informacji oraz danych wywiadowczych między organami celnymi oraz między innymi organami, a także innymi agencjami i departamentami regulacyjnymi.** Wymaga również **systematycznego wykorzystywania zaawansowanej analizy danych i w miarę możliwości innych innowacyjnych technologii** w celu wsparcia zintegrowanych podejść kontrolnych, które są w dużej mierze oparte na ryzyku, a także na rozległej wiedzy na temat zagrożeń i możliwości głównych podmiotów komercyjnych.

Dane przedstawione przez państwa członkowskie sugerują, że celne systemy informatyczne odegrają kluczową rolę w zapewnieniu pomyślnych wyników politycznych oraz że będą one **racjonalne pod względem kosztów, solidne i niezawodne.** Oznacza to możliwość dostosowania się do zmieniających się modeli technologicznych i biznesowych. Istotne będzie również osiągnięcie synergii z odpowiednimi, już istniejącymi ogólnoeuropejskimi systemami informatycznymi.

Nie ulega również wątpliwości, że będzie to wymagało **ścisłego partnerstwa między Komisją a państwami członkowskimi** w celu zapewnienia jak najlepszego wykorzystania wiedzy fachowej i zasobów, aby wdrożyć racjonalne pod względem kosztów rozwiązania informatyczne – zarówno w zakresie opracowywania, jak i eksploatacji systemów.

5. MOŻLIWE WARIANTY STAŁEJ STRUKTURY

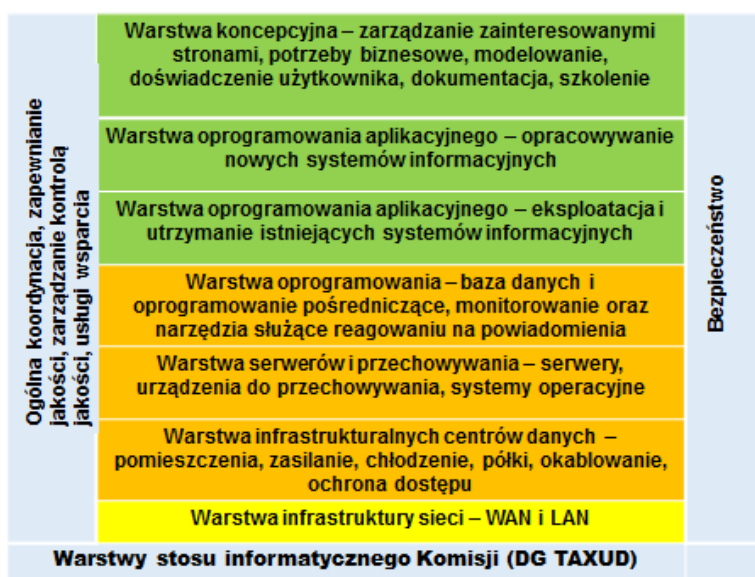
Każda zmiana modelu biznesowego wykraczająca poza doskonalenie obecnego modelu będzie wymagała czasu, w szczególności jeżeli wiąże się ona z koniecznością utworzenia nowych struktur. Istnieje ryzyko, że radykalna zmiana obecnych procesów zagrazi realizacji krótko- i średnioterminowych projektów informatycznych w ramach UKC. Byłoby to wysoce niepożądane oraz niezgodne z **wyraźnym stwierdzeniem Rady, że wdrożeniu UKC należy nadać priorytetowy charakter.** Stanowi to potwierdzenie poglądu, że obecnie należy się koncentrować na perspektywie długoterminowej.

W perspektywie krótkoterminowej Komisja będzie zatem musiała nadal działać na podstawie przepisów ustanowionych w decyzji w sprawie elektronicznych systemów celnych oraz w UKC, a także zgodnie z programem „Cła 2020”. Mając na uwadze ten fakt, Komisja wzmocniła swoje służby zajmujące się technologią informacyjną w obszarze celnym w celu przeprowadzenia głównych działań, tj. projektów informatycznych w ramach UKC, przy rocznych unijnych wydatkach wynoszących około 70 mln EUR. Wspomniane wzmocnienie obejmuje zwiększenie liczby pracowników DG TAXUD oraz nowe ustalenia z DG DIGIT w celu optymalizacji synergii między służbami. Dalszy rozwój na tej podstawie po 2020 r. będzie jednak zależał od decyzji podjętych w związku z programem będącym kontynuacją programu „Cła 2020”. Wstępny harmonogram tego procesu definiowania nowego modelu i jego komponentów określono w załączniku 2, przy czym pozostaje on bez uszczerbku dla przysyłanych decyzji w sprawie finansowania.

Dotychczasowe dyskusje sugerują, że jeżeli obecny model ma się zmienić, najbardziej obiecującym rozwiązaniem byłoby podejście oparte na „wspólnym dostawcy usług informatycznych” za pośrednictwem podmiotu/agencji lub innych metodach współpracy.

W każdym takim podejściu trzeba jednak uwzględnić rzeczywistość istniejących operacji informatycznych.

Co do zasady dostawca taki mógłby opracować kompleksowe systemy w celu ich przekazania państwom członkowskim lub Komisji lub dostarczyć określone warstwy rozwoju lub eksploatacji systemów informatycznych lub też mógłby być faktycznie odpowiedzialny za pełny ich rozwój i eksploatację. Aby zilustrować wspomnianą kwestię tzw. „warstw”, na poniższym schemacie przedstawiono główne elementy składowe stosu informatycznego Komisji (DG TAXUD). Nie ulega wątpliwości, że biorąc pod uwagę złożoność i współzależność komponentów ekosystemu informatycznego, ocena możliwych działań lub elementów takich działań w celu ich przypisania wspólnemu dostawcy usług informatycznych stanowi trudny proces. Nie ulega również wątpliwości, że działania te dzielą się na część pozaoperacyjną (poniżej w kolorze pomarańczowym) oraz część operacyjną (poniżej w kolorze zielonym), co może mieć wpływ na stosowane rozwiązania, w szczególności przy rozważaniu potencjalnych synergii między obszarami polityki.

5.1. Wspólny dostawca usług informatycznych

Zbadano różne warianty bez przeprowadzania na razie analizy kosztów i korzyści, gdyż najpierw należy sprawdzić, czy ostatecznie ujęte są wszystkie warianty, mając na uwadze reakcje państw członkowskich w ramach dotychczasowych dyskusji, w szczególności na seminarium wysokiego szczebla w Tallinie w dniach 28/29 września 2017 r. oraz w konkluzjach Rady z dnia 7 listopada 2017 r.¹⁵.

We wszystkich prawdopodobnych scenariuszach Komisja i państwa członkowskie dzieliłyby odpowiedzialność za opracowanie i eksploatację systemów informatycznych, gdyż Komisja ma kompetencje legislacyjne na szczeblu unijnym, a do obowiązków państw członkowskich należy wdrażanie przepisów unijnych. Chociaż można byłoby przewidzieć przesunięcie równowagi między komponentami unijnymi i nieunijnymi, nie rozwiązałoby to kwestii leżących u podstaw problemu, dopóki wszystkie systemy nie stałyby się komponentami unijnymi. Nawet wówczas pojawiłyby się pytania o to, jaka struktura byłaby najodpowiedniejsza do ich wprowadzenia oraz jaka byłaby interakcja między tą strukturą a krajową administracją celną i prawem krajowym.

Na tej podstawie **omówiono** pojęcie „wspólnego dostawcy usług informatycznych”, który **mógłby co do zasady świadczyć usługi w zakresie opracowania, a nawet eksploatacji i utrzymania zarówno na rzecz Komisji, jak i państw członkowskich**. Koncepcja polegałaby na powierzeniu odpowiedzialności osobie trzeciej, która mogłaby świadczyć usługi w oparciu o finansowanie zapewnione przez państwa członkowskie i Komisję. Zapewniłoby to spójność w ramach wszystkich systemów informatycznych oraz powinno przynieść oszczędności kosztów. Ponadto rozwiązanie to pozostawiłoby Komisji, a nawet państwom członkowskim możliwość powierzenia określonych zadań i działań operacyjnych osobie trzeciej, w zależności od zastosowanej struktury prawnej.

Prawdopodobna wartość dodana takiego wariantu wynikałaby z niższych kosztów jednolitego opracowania, eksploatacji oraz utrzymania w porównaniu z wielokrotnymi kosztami, jakie należałoby ponieść w przypadku indywidualnego działania wszystkich państw członkowskich. Faktyczne skutki tej zasady zależałyby jednak od zakresu działań takiego „wspólnego dostawcy usług informatycznych” oraz od zakresu, w jakim można byłoby zminimalizować krajowe dostosowania w celu ujednoczenia podejścia. Ponieważ eksploatacja i utrzymanie wymagałyby pełnej dostępności w czasie rzeczywistym, każda struktura, która miałaby przejąć takie zadania, musiałaby zapewniać ciągłość działania we wszystkich zaangażowanych państwach członkowskich

Podstawowe pytanie brzmi bowiem, w jakim zakresie osoba trzecia mogłaby się podjąć opracowania systemów lub ich części oraz jaki byłby związek tych systemów lub ich części z innymi częściami informatycznego ekosystemu.

Co do zasady „wspólny dostawca usług informatycznych” **mógłby być strukturą działającą na szczeblu unijnym**. Gdyby tego rodzaju struktura przybrała formę **wspólnego przedsięwzięcia**, poszczególne zadania oraz zarządzanie znacząco by się różniły. Mogłaby być to również forma wspólnego podmiotu udzielającego zamówienia, który

¹⁵ Zob. porządek obrad posiedzenia Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych z dnia 7 listopada 2017 r. nr 13623/17 oraz nota do punktu A nr 13556/17 UD 240 dotycząca przyjęcia konkluzji Rady.

mógłby zostać ustanowiony w drodze porozumienia, tak jak europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej¹⁶.

5.2. Struktura funkcjonująca na szczeblu unijnym

Możliwym podejściem do takiego wyzwania byłoby utworzenie struktury na szczeblu unijnym, która przejęłaby określone obowiązki. Chociaż wariant zakładający np. utworzenie nowej agencji podniesiono w rozmowach z państwami członkowskimi, obecnie wśród państw członkowskich nie ma wystarczającego poparcia dla takiego pomysłu. Kwestię tę komplikuje dodatkowo znaczna niepewność co do przyszłych możliwości finansowania unijnego, jak również obawy związane z wyborem tej drogi bez jasnego określenia związku między działaniami takiej jednostki i działaniami państw członkowskich, jeżeli procedury celne są tak zintegrowane w całej UE.

Inna możliwość mogłaby polegać na **dążeniu do przeniesienia operacji Komisji na istniejącą strukturę unijną, np. istniejącą agencję UE¹⁷.** Obecnie istnieje tylko jedna taka agencja posiadająca uprawnienia obejmujące wielkoskalowe systemy informatyczne w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Agencją tą jest eu-LISA. Jej uprawnienia nie obejmują jednak kwestii celnych i obecnie jest ona całkowicie zajęta wprowadzaniem systemów w ramach swojego zakresu kompetencji. W odniesieniu do wszelkich potencjalnych synergii z tą agencją należałoby przeprowadzić szczegółową analizę due diligence, w szczególności ze względu na dużą liczbę, złożoność i dojrzałość istniejących celnych systemów informatycznych. **Ryzyko dla istniejących operacji celnych byłoby zbyt wysokie, aby można było uznać to rozwiązanie za wariant wchodzący w grę w perspektywie krótko- lub średnioterminowej.** Ponadto wraz z ukończeniem pozostałych projektów w ramach UKC ryzyko takie stanie się jeszcze poważniejsze.

Na obecnym etapie rozwoju rozważań nad wykorzystaniem stałej struktury państwa członkowskie nie uzgodniły jeszcze wyraźnego kierunku co do nowej struktury, która mogłaby przejąć określone działania związane z opracowaniem lub eksploatacją/utrzymaniem celnych systemów informatycznych. Państwa członkowskie są w dużo większym stopniu skoncentrowane na realizacji kompleksowych projektów przewidzianych w UKC i widzą niewielkie szanse na istotne zmiany w sposobie, w jaki prowadzą działania ukierunkowane na osiągnięcie tego celu. W odniesieniu do wielu różnych elementów potrzebnych jest jeszcze wiele wyjaśnień, co **uzasadnia przeprowadzenie kolejnych analiz due diligence.**

5.3. Rozwiązania w zakresie współpracy państw członkowskich

Kolejnym wariantem jest próba nadania nowego impetu koncepcji zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi. Przeprowadzono dogłębne badania w tym zakresie, a nowe inicjatywy zarówno w obszarze ceł, jak i opodatkowania sugerują, że istnieje możliwość uzyskania faktycznej wartości dodanej.

¹⁶ Zob. rozporządzenie nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 19).

¹⁷ OLAF obsługuje już ogólnoeuropejskie celne systemy informatyczne wspierające organy celne w ich działaniach na rzecz walki z oszustwami w obszarze ceł. OLAF nie dysponuje jednak ani odpowiednimi uprawnieniami, ani zasobami, aby móc obsługiwać wielkoskalowe systemy informatyczne poza dziedziną zwalczania oszustw.

„Rozwiązanie” polegające na współpracy opiera się na koncepcji, że państwa członkowskie współpracują w zakresie projektowania, opracowania i eksploatacji komponentu nieunijnego. Oznacza to strukturę, która jest bardziej otwarta i mniej scentralizowana pod względem zarządzania i eksploatacji niż rozwiązanie typu agencyjnego. Oznacza to ponadto, że koszty są ponoszone głównie bezpośrednio przez państwa członkowskie, a nie przez budżet UE, tak jak powinno to mieć miejsce w przypadku komponentów nieujnych. Rozwiązanie to zakłada, że musi panować jasność co do tego, w którym miejscu prace, które należy wykonać, wpisują się w celny ekosystem informatyczny. Odpowiednie ramy zapewnia tutaj program prac związanych z UKC (oraz wieloletni plan strategiczny zgodnie z decyzją w sprawie elektronicznych systemów celnych).

Wyzwania dla współpracy dotyczą zasadniczo zapewnienia zarządzania działaniem (poza ścisłymi ramami obowiązującymi w zakresie pracy nad komponentami unijnymi) realizowanym z udziałem kilku lub wszystkich państw członkowskich, zapewnienia należytego rozwiązania kwestii prawnych i praktycznych dotyczących zamówień publicznych, a także zapewnienia wprowadzenia uzgodnionych i wykonalnych przepisów w zakresie architektury informatycznej.

Na tym etapie **potencjał tego podejścia należy sprawdzić na podstawie autentycznego przypadku.** W tym zakresie cennym eksperymentem jest trwający w ramach UKC projekt dotyczący powiadamiania o przybyciu towarów, powiadamiania o przedstawieniu towarów oraz czasowego składowania, który Komisja będzie nadal wspierała, zapewniając wiedzę fachową i – tam, gdzie to możliwe – środki finansowe w odniesieniu do określonych aspektów administracyjnych w ramach programu „Cła 2020”. Projekt ten – prowadzony przez Belgię – ma rzeczywisty potencjał, aby stać się wzorcem dla kolejnych podobnych projektów, a także stanowi przykład oszczędniejszego rozwiązania dla tych państw członkowskich, które obecnie są na etapie finalizowania systemów krajowych na potrzeby UKC. Ma on potencjał, by wykraczać poza aspekty związane z opracowywaniem, oraz może korzystać z dotychczasowych doświadczeń w zakresie projektów w dziedzinie podatków, w których przypadku borykano się z podobnymi wyzwaniami. Dyskusje w ramach Grupy Roboczej Wysokiego Szczebla działającej przy Radzie, które odbyły się dnia 11 października 2017 r. i opierały się na wynikach seminarium w Tallinie, które odbyło się w dniach 28/29 września, wykazały zbieżność poglądów na temat znaczenia zacieśnienia współpracy.

W zależności od wyników tych doświadczeń oraz innych podobnych działań prowadzonych w dziedzinie opodatkowania **tego rodzaju forma współpracy może faktycznie przekształcić się w istotny element opracowywania (a w niektórych przypadkach może nawet również eksploatacji) części celnego ekosystemu informatycznego. Mógłby być to element „mieszanego” rozwiązania, które zapewnia różne rozwiązania dla poszczególnych części ekosystemu informatycznego.**

6. ASPEKTY WYMAGAJĄCE DOKŁADNIEJSZEGO ZBADANIA

W kontekście prac „grupy wiodącej” przewidzianej w dyskusjach Rady w październiku 2017 r. potrzebne będą dalsze refleksje. Powinny one obejmować zarówno możliwe opracowanie rozwiązań zakładających współpracę i innowacyjnych struktur w celu zbliżenia do siebie państw członkowskich, jak również bardziej szczegółowe zbadanie wykorzystania bardziej tradycyjnych struktur typu agencyjnego, w tym synergii z istniejącymi agencjami

oraz przyszłymi inicjatywami. Ambitne cele wyznaczone dla grupy powinny obejmować co najmniej:

- dalszy rozwój wizji cyfryzacji organów celnych;
- określenie stabilnych stosunków w zakresie zarządzania z potrzebami operacyjnymi oraz powiązаныmi ramami prawnymi w celu uznania wyzwania w zakresie wprowadzenia technologii informacyjnej w dynamicznym środowisku politycznym;
- wprowadzenie czynnika innowacyjności technologicznej do procesu decyzyjnego;
- analiza szerszej interakcji z innymi obszarami polityki w ramach agendy cyfrowej;
- uwzględnienie wniosków płynących z bieżących inicjatyw w zakresie „współpracy” oraz analiza ich skuteczności;
- określenie właściwej architektury informatycznej;
- ustalenie przyszłego modelu lub przyszłych modeli realizacji w oparciu o analizę kosztów i korzyści ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań „mieszanych”.

7. WNIOSKI

Od chwili rozpoczęcia debaty przez Komisję pod koniec 2016 r. toczy się szeroko zakrojona dyskusja na temat długoterminowych perspektyw wdrażania i eksploatacji celnej technologii informatycznej w UE.

Wyzwania, jak również dotychczasowe osiągnięcia w zakresie obecnego modelu wprowadzania technologii informacyjnej są powszechnie znane. Panuje powszechna zgoda co do **konieczności kontynuowania prac nad obecnymi strukturami w celu ukończenia ambitnego programu prac dotyczącego systemów informatycznych na potrzeby UKC**. W ramach obecnych struktur istnieje możliwość **wykorzystania istniejących inicjatyw w zakresie współpracy w celu pomocy zainteresowanym państwom członkowskim we wprowadzeniu części systemów w ramach UKC, które muszą one wdrożyć**. Jest to obszar, w którym dotychczasowe doświadczenia wniosą istotny wkład w debatę na temat przyszłego potencjału i rozwoju koncepcji współpracy.

Poczyniono postępy w identyfikowaniu potencjalnych możliwości skuteczniejszego i wydajniejszego opracowywania oraz skuteczniejszej i wydajniejszej eksploatacji celnych systemów informatycznych. **Konieczne jest jednak prowadzenie dalszych działań w ramach dwutorowego podejścia obejmującego kontynuację i doskonalenie istniejącego podejścia opartego na współpracy, jak również wyraźniejsze określenie alternatywnych modeli realizacji**. Należy również uwzględnić zainteresowanie państw członkowskich innowacyjnymi rozwiązaniami w tym obszarze. Obydwie ścieżki muszą uwzględniać agendę cyfrową oraz ogólne zorientowanie na dzielenie się usługami i rozwiązaniami informatycznymi pomiędzy sektorami.

Biorąc pod uwagę złożoność i krytyczny charakter informatycznego ekosystemu dla operacji celnych – zarówno w państwach członkowskich, jak i pomiędzy nimi – wydaje się, że **każda istotna zmiana musiałaby mieć charakter ewolucyjny oraz że najprawdopodobniej zaistnieje potrzeba wprowadzenia rozwiązań „mieszanych” zamiast jednego rozwiązania nadrzędnego.** Jak omówiono z państwami członkowskimi, kolejnym krokiem w tym procesie powinno być **utworzenie „grupy wiodącej” składającej się z zainteresowanych państw członkowskich oraz Komisji** w celu zbadania poszczególnych kwestii wskazanych w niniejszym dokumencie oraz podjęcia działań następczych w związku z konkluzjami Rady z dnia 7 listopada 2017 r. Celem takiej „grupy wiodącej” byłoby opracowanie możliwego do zrealizowania długoterminowego scenariusza oraz określenie sposobu jego realizacji, z uwzględnieniem potencjalnych dalszych „projektów pilotażowych” oraz analiz due diligence dotyczących synergii z innymi podmiotami, jak również **właściwych analiz prawnych oraz ocen kosztów i korzyści.**

W kontekście przygotowywania i negocjowania programu celnego kolejnej generacji trzeba będzie uwzględnić wpływ przyszłych działań wykraczających poza pulę środków finansowych w ramach programu „Cła 2020” na finansowanie ze środków UE.

We wszystkich pracach, które należy wykonać, trzeba będzie uwzględnić możliwą zmianę podstawy prawnej, potencjalny wpływ brexitu, rosnącą presję na zapewnienie rozwiązań międzysektorowych pod względem interoperacyjności, dzielenia się rozwiązaniami oraz wykorzystywania danych, jak również konsekwencje innowacji technologicznych w nadchodzących latach.

Załącznik 1

Wykaz 17 projektów określonych w programie prac dotyczących UKC - przegląd	
1	System zarejestrowanych eksporterów w ramach UKC (REX)
2	Wiążąca informacja taryfowa w ramach UKC (WIT)
3	Decyzje celne w ramach UKC (CD)
4	Bezpośredni dostęp przedsiębiorców do europejskich systemów informacji (UUM&DS)
5	System upoważnionych przedsiębiorców w ramach UKC (AEO)
6	System rejestracji i identyfikacji przedsiębiorców w ramach UKC (EORI 2)
7	Surveillance 3 w ramach UKC
8	Potwierdzenie unijnego statusu celnego towarów w ramach UKC (PoUS)
9	Nowy skomputeryzowany system tranzytowy w ramach UKC (NCTS)
10	Automatyczny system eksportu (AES) w ramach UKC
11	Arkusze informacyjne (INF) dla specjalnych procedur w ramach UKC
12	Procedury specjalne w ramach UKC
13	Powiadomienie o przybyciu towarów, powiadomienie o przedstawieniu towarów oraz czasowe składowanie w ramach UKC
14	Krajowe systemy importu w ramach UKC
15	Scentralizowana odprawa dla importu w ramach UKC (CCI)
16	Zarządzanie zabezpieczeniami w ramach UKC (GUM)
17	System kontroli importu w ramach UKC (ICS 2)

Wykaz 17 projektów określonych w programie prac dotyczących UKC - opis

1. System zarejestrowanych eksporterów w ramach UKC (REX)

Celem projektu jest udostępnianie aktualnych informacji na temat zarejestrowanych eksporterów z siedzibą w państwach objętych ogólnym systemem preferencji taryfowych (GSP), którzy eksportują swoje towary do Unii. System ten będzie systemem transeuropejskim i obejmie również dane dotyczące przedsiębiorców z UE, by wspierać wywóz do państw objętych systemem GSP. Wymagane dane są wprowadzane do systemu stopniowo do dnia 31 grudnia 2017 r.

2. Wiążąca informacja taryfowa w ramach UKC (WIT)

Projekt ma na celu unowocześnienie istniejących systemów transeuropejskich EBTI-3 i Surveillance 2, aby zapewnić:

- a) dostosowanie systemu EBTI-3 do wymogów UKC;
- b) rozszerzenie zakresu wymaganych danych z deklaracji podlegających nadzorowi;
- c) monitorowanie obowiązkowego wykorzystania WIT;
- d) monitorowanie rozszerzonego wykorzystania WIT i zarządzanie nim.

Realizację projektu podzielono na dwa etapy.

Na etapie pierwszym ma po pierwsze zostać zapewniona funkcja otrzymywania wymaganego w ramach UKC zbioru danych z deklaracji (tj. krok 1) od dnia 1 marca 2017 r. stopniowo do momentu wdrożenia projektów wymienionych w pkt 10 i 14 poniżej (a najpóźniej do dnia 31 grudnia 2020 r.); a, po drugie, spełniony ma zostać wymóg kontroli wykorzystania WIT na podstawie nowo wymaganego zbioru danych z deklaracji oraz dostosowania do procesu podejmowania decyzji celnych (tj. krok 2).

Na drugim etapie wdrożona zostanie elektroniczna forma wniosku o udzielenie WIT i decyzji w sprawie WIT, co umożliwi przedsiębiorcom korzystanie ze zharmonizowanego unijnego interfejsu przy składaniu wniosków o udzielenie WIT oraz otrzymywanie decyzji w sprawie WIT drogą elektroniczną.

3. Decyzje celne w ramach UKC

Projekt ma na celu harmonizację procesów związanych ze składaniem wniosków w sprawie decyzji celnej, podejmowaniem takiej decyzji oraz zarządzaniem nią dzięki standaryzacji i elektronicznemu zarządzaniu wnioskami oraz danymi dotyczącymi decyzji/pozwoleń na całym obszarze Unii. Projekt dotyczy decyzji krajowych i decyzji obejmujących wiele państw członkowskich określonych w kodeksie i obejmuje komponenty systemu opracowane centralnie na poziomie Unii, a także integrację z komponentami krajowymi, jeżeli zdecydowały się na to państwa członkowskie. Taki transeuropejski system ułatwi przeprowadzanie konsultacji w trakcie okresu podejmowania decyzji oraz zarządzanie procesem udzielania pozwoleń.

Przedmiotowy system składa się z unijnego portalu dla przedsiębiorców, systemu zarządzania decyzjami celnymi oraz systemu odniesień do klientów.

4. Bezpośredni dostęp przedsiębiorców do europejskich systemów informacji (jednolite zarządzanie użytkownikami i podpis cyfrowy)

Celem tego projektu jest opracowanie rozwiązań w zakresie bezpośredniego i zharmonizowanego na poziomie UE dostępu dla przedsiębiorców jako usługi oferowanej w ramach interfejsów użytkownik–system, którą należy włączyć do elektronicznych systemów celnych, określonych w poszczególnych projektach dotyczących unijnego kodeksu celnego. Jednolite zarządzanie użytkownikami i podpis cyfrowy zostaną włączone do portali stosownych systemów; wsparcie zarządzania tożsamością, dostępem oraz użytkownikami zgodne z obowiązującymi zasadami polityki bezpieczeństwa jest także uwzględnione.

Pierwsze uruchomienie nastąpi wraz z systemem „Decyzje celne w ramach UKC”. Następnie to rozwiązanie techniczne umożliwiające uwierzytelnianie i zarządzanie użytkownikami zostanie udostępnione do wykorzystania w innych projektach dotyczących unijnego kodeksu celnego, takich jak np. System wiążącej informacji taryfowej w ramach UKC, Modernizacja dotycząca systemu upoważnionych przedsiębiorców (AEO) w ramach

UKC, Potwierdzenie unijnego statusu celnego towarów w ramach UKC, a potencjalnie także Arkusze informacyjne (INF) dla specjalnych procedur w ramach UKC. Terminy wdrożenia – zob. poszczególne projekty.

5. Modernizacja dotycząca upoważnionych przedsiębiorców (AEO) w ramach UKC

Projekt ma za zadanie usprawnić procesy operacyjne związane z wnioskami oraz pozwoleniami dotyczącymi upoważnionych przedsiębiorców, biorąc pod uwagę zmiany w przepisach unijnego kodeksu celnego.

Celem tego projektu w jego pierwszej fazie jest realizacja głównych usprawnień systemu AEO w perspektywie harmonizacji z procedurą podejmowania decyzji celnych.

Na drugim etapie wdrożona zostanie elektroniczna forma wniosku o przyznanie statusu upoważnionego przedsiębiorcy oraz decyzji tej w sprawie, co umożliwi przedsiębiorcom korzystanie ze zharmonizowanego unijnego interfejsu przy składaniu wniosków o przyznanie statusu AEO oraz otrzymywanie decyzji w sprawie statusu AEO drogą elektroniczną.

6. Modernizacja systemu rejestracji i identyfikacji przedsiębiorców w ramach UKC (EORI 2)

Projekt ten ma na celu pewne unowocześnienie istniejącego transeuropejskiego systemu EORI, który umożliwia rejestrację i identyfikację przedsiębiorców unijnych, podmiotów z państw trzecich oraz osób innych niż przedsiębiorcy, które prowadzą działalność w sprawach celnych w Unii.

7. Surveillance 3 w ramach UKC

Celem tego projektu jest przygotowanie modernizacji systemu Surveillance 2+, co ma zagwarantować jego dostosowanie do wymogów unijnego kodeksu celnego, takich jak standardowa wymiana informacji za pomocą technik elektronicznego przetwarzania danych oraz stworzenie odpowiednich funkcji niezbędnych do przetwarzania i analizowania kompleksowych zbiorów danych dotyczących nadzoru, otrzymywanych od państw członkowskich.

W rezultacie Komisji i państwowi członkowskim udostępnione zostaną funkcje bardziej dokładnej eksploracji danych oraz dodatkowe możliwości sprawozdawcze.

8. Potwierdzenie unijnego statusu celnego towarów w ramach UKC (PoUS)

Projekt zakłada stworzenie nowego transeuropejskiego systemu służącego przechowywaniu następujących elektronicznych potwierdzeń unijnego statusu celnego towarów, zarządzaniu nimi i ich wyszukiwaniu: dokumentu T2L/F i manifestu celnego towarów (wydanych przez nieupoważnionego wystawcę).

9. Modernizacja nowego skomputeryzowanego systemu tranzytowego (NCTS) w ramach UKC

Celem projektu jest dostosowanie istniejącego transeuropejskiego systemu NCTS do nowych wymogów unijnego kodeksu celnego, takich jak rejestracja zdarzeń podczas transportu i dostosowywanie wymiany informacji do wymogów dotyczących danych z zakresu unijnego kodeksu celnego oraz modernizacja i rozwój połączeń z innymi systemami.

10. Automatyczny system eksportu (AES) w ramach UKC

Projekt ten ma na celu realizację wymogów unijnego kodeksu celnego dotyczących wywozu i wyprawienia.

Komponent 1 – „Transeuropejski AES”:

celem projektu jest dalsze rozwijanie istniejącego transeuropejskiego systemu kontroli eksportu, a w konsekwencji wdrożenie pełnego Automatycznego systemu eksportu, który obejmowałby wymogi operacyjne dotyczące procesów i danych wynikających z unijnego kodeksu celnego, takie jak zakres uproszczonych procedur, dzielenie przesyłek wychodzących oraz scentralizowana odprawa dla eksportu. Projekt zakłada również rozwój interfejsów zharmonizowanych z systemem przemieszczania wyrobów akcyzowych (EMCS) oraz systemem NCTS. Automatyczny system eksportu jako taki będzie umożliwiać pełną automatyzację procedur eksportowych oraz formalności stosowanych przy wyprawianiu towarów. AES obejmuje części, które będą wdrażane na szczeblu centralnym i krajowym.

Komponent 2 – „Modernizacja krajowych systemów eksportu”:

dodatkowo, oddzielne systemy krajowe, które nie są objęte zakresem AES, lecz ściśle z nim powiązane, mają zostać unowocześnione pod kątem szczególnych krajowych komponentów związanych z formalnościami stosowanymi przy wywozie lub przy wyprawianiu. W zakresie, w jakim komponenty te nie mają wpływu na obszar wspólny dla AES, mogą one być uwzględniane w ramach niniejszego komponentu.

11. Arkusze informacyjne (INF) dla specjalnych procedur w ramach UKC

Projekt ten ma na celu stworzenie nowego, transeuropejskiego systemu, aby wspierać i usprawniać procesy zarządzania danymi z INF oraz wspierać i usprawniać elektroniczne przetwarzanie tych danych w zakresie specjalnych procedur.

12. Procedury specjalne w ramach UKC

Celem tego projektu jest przyspieszenie oraz ułatwienie stosowania specjalnych procedur, a także ich harmonizacja na obszarze Unii, dzięki wykorzystaniu wspólnych modeli procesów operacyjnych. Do systemów krajowych wdrożone zostaną wszystkie zmiany w unijnym kodeksie celnym dotyczące składowania celnego, końcowego przeznaczenia, odprawy czasowej, uszlachetniania czynnego i biernego.

Realizację projektu podzielono na dwie części.

Komponent 1 – „Krajowa PS EXP”: zapewnia wymagane na poziomie krajowym rozwiązania elektroniczne w odniesieniu do działań w ramach procedur specjalnych związanych z wywozem.

Komponent 2 – „Krajowa PS IMP”: zapewnia wymagane na poziomie krajowym rozwiązania elektroniczne w odniesieniu do działań w ramach procedur specjalnych związanych z przywozem.

Realizacja tych projektów nastąpi poprzez projekty wymienione w pkt 10 i 14 niniejszego załącznika.

13. Powiadomienie o przybyciu towarów, powiadomienie o przedstawieniu towarów oraz czasowe składowanie w ramach UKC

Celem tego projektu jest określenie procesów związanych z powiadomieniem o przybyciu środków transportu, procesów związanych z przedstawieniem towarów (powiadomienie o przedstawieniu towarów) oraz zgłoszeniem do czasowego składowania, określonymi w unijnym kodeksie celnym, a także wspieranie harmonizacji w tym zakresie w obrębie państw członkowskich, jeśli chodzi o wymianę danych pomiędzy przedsiębiorcami a organami celnymi.

Projekt obejmuje automatyzację procesów na poziomie krajowym.

14. Modernizacja krajowych systemów importu w ramach UKC

Celem projektu jest wdrożenie wszystkich wymogów dotyczących procesów i danych wynikających z unijnego kodeksu celnego, które dotyczą przywozu (i które nie są uwzględnione w jednym z pozostałych projektów określonych w programie prac). Odnosi się on głównie do zmian w procedurze „dopuszczenia do obrotu” (procedura zwykła + uproszczenia), lecz obejmuje również skutki migracji innych systemów. Projekt ten dotyczy dziedziny importu krajowego obejmującej krajowe systemy przetwarzania zgłoszeń celnych oraz inne systemy, takie jak krajowe systemy rachunkowości i płatności.

15. Scentralizowana odprawa dla importu w ramach UKC (CCI)

Celem tego projektu jest objęcie towarów procedurą celną, wykorzystując scentralizowaną odprawę, co pozwoli przedsiębiorcom scentralizować także ich powiązane z cłami działania. Przetwarzanie zgłoszenia celnego oraz rzeczywiste zwolnienie towarów powinno być koordynowane pomiędzy właściwymi urzędami celnymi. Projekt dotyczy transeuropejskich systemów zawierających komponenty opracowane na szczeblu centralnym i krajowym.

16. Zarządzanie zabezpieczeniami w ramach UKC (GUM)

Celem tego projektu jest zapewnienie skutecznego i sprawnego zarządzania różnymi rodzajami zabezpieczeń.

Komponent 1 – „GUM”: system transeuropejski będzie obejmował zarządzanie zabezpieczeniami generalnymi, które mogą być wykorzystywane w co najmniej jednym państwie członkowskim, oraz monitorowanie kwoty odniesienia dla każdego zgłoszenia

celnego, zgłoszenia uzupełniającego lub stosownych danych poszczególnych podmiotów, niezbędnych do zaksięgowania istniejącego długu celnego w odniesieniu do wszystkich procedur celnych przewidzianych w unijnym kodeksie celnym, z wyjątkiem procedury tranzytu, która stanowi część projektu NCTS.

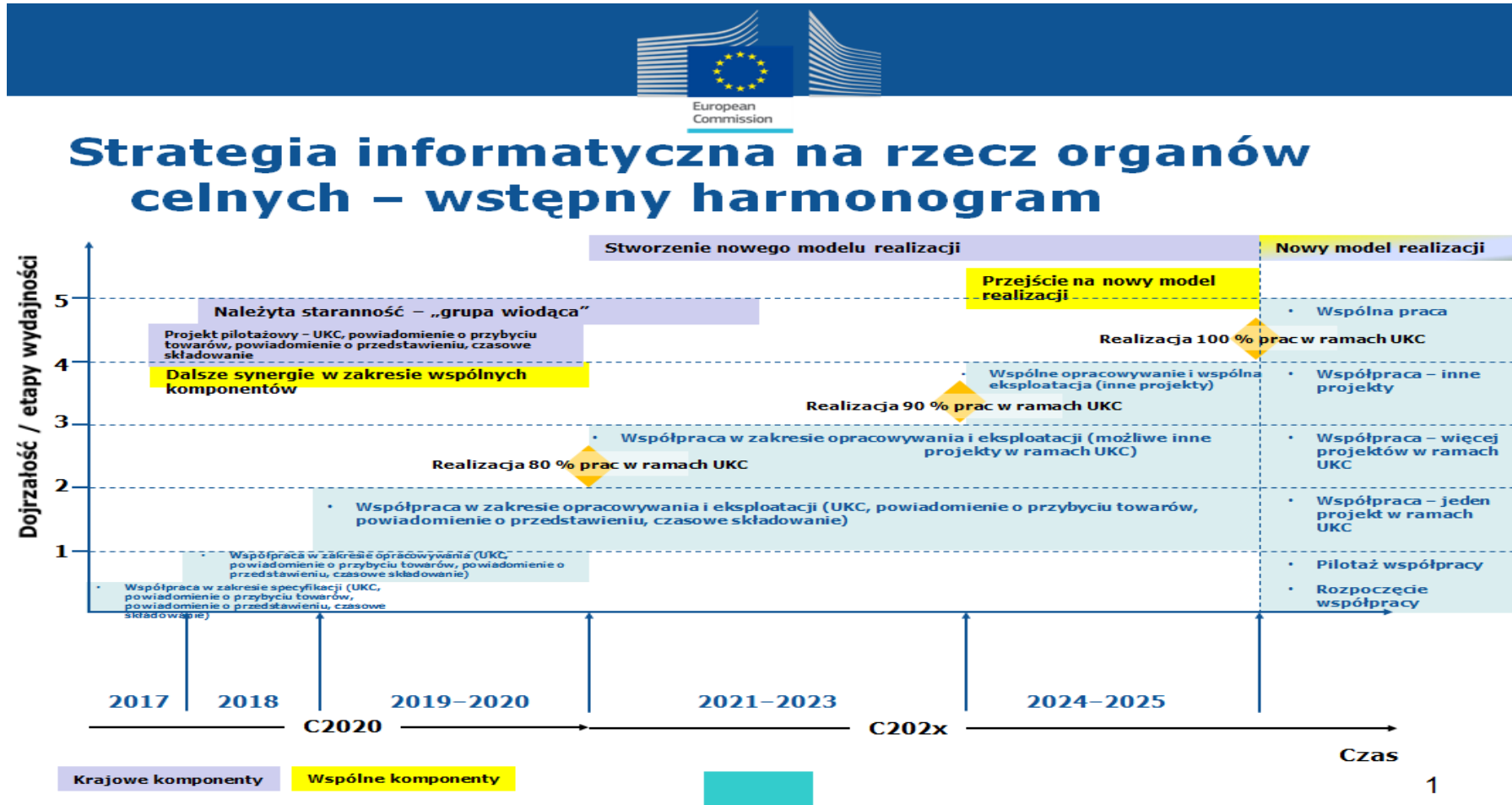
Komponent 2 – „Zarządzanie zabezpieczeniami krajowymi”: dodatkowo unowocześnione mają zostać systemy teleinformatyczne służące na poziomie krajowym do zarządzania zabezpieczeniami obowiązującymi w jednym państwie członkowskim.

17. Modernizacja systemu kontroli importu w ramach UKC (ICS 2)

Celem tego projektu jest wzmocnienie bezpieczeństwa i ochrony łańcucha dostaw w przypadku wszystkich środków transportu, a zwłaszcza lotniczego transportu towarowego, poprzez poprawienie jakości danych, usprawnienie zbierania danych, dostępności i wymiany danych w odniesieniu do przywózowej deklaracji skróconej i związanego z nią ryzyka oraz kontroli informacji (cykl życia przywózowej deklaracji skróconej ENS+).

Projekt będzie również ułatwiać współpracę między państwami członkowskimi w procesie analizy ryzyka. Doprowadzi on do powstania całkowicie nowej architektury istniejącego transeuropejskiego systemu kontroli importu.

Załącznik 2

1

Uwaga: Dane liczbowe przedstawiające odsetek prac zrealizowanych w ramach UKC dotyczą wyłącznie prac, które ma wykonać Komisja, a nie prac, które mają wykonać państwa członkowskie.